

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 4 mei 2023
(OR. en)

8510/23

LIMITE

SOC 260
ANTIDISCRIM 36
GENDER 39
JAI 468
FREMP 114
CODEC 660

Interinstitutioneel dossier:
2022/0401(APP)

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7589/2023
nr. Comdoc.:	15899/22 + 15902/22
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN DE RAAD betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot schrapping van artikel 13 van Richtlijn 2000/43/EG en artikel 12 van Richtlijn 2004/113/EG

In de bijlage vinden de delegaties een aantal tekstvoorstellen van het voorzitterschap met betrekking tot bovengenoemd voorstel op basis van de besprekingen in de groep en de door de delegaties ingediende schriftelijke opmerkingen.

Inhoudelijk is de bijgaande tekst identiek aan de tekst van de op artikel 157 VWEU gebaseerde ontwerprichtlijn (zie doc. 8804/23), die parallel met bovengenoemd voorstel is besproken. Elk van beide teksten bevat echter ook elementen die specifiek zijn voor de afzonderlijke voorstellen (zoals de aanhalingen¹, overwegingen en kruisverwijzingen, alsook de ondertekenaars).

Wijzigingen ten opzichte van de vorige versie (doc. 7589/23) zijn als volgt weergegeven: nieuwe tekst is **vetgedrukt** **of vetgedrukt en onderstreept** en schrappingen zijn aangeduid met "[...]".

Dit document zal worden besproken tijdens de volgende vergadering van de groep, die gepland staat voor 15 mei 2023.

¹ Het aantal overwegingen, en derhalve de nummering daarvan, is in de twee teksten verschillend.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot schrapping van artikel 13 van Richtlijn 2000/43/EG en artikel 12 van Richtlijn 2004/113/EG

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 19, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien de goedkeuring door het Europees Parlement²,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité³,

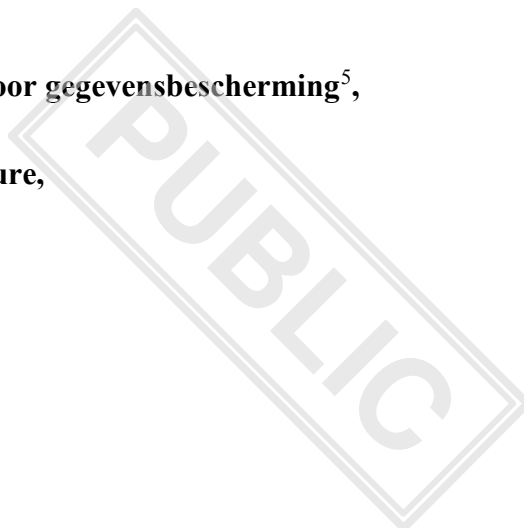
² PB C ..., blz. ...

³ PB C ..., blz. ...

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁴,

Gezien het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming⁵,

Handelend volgens een bijzondere wetgevingsprocedure,

⁴ PB C ..., blz. ...

⁵ PB C ..., blz. ...

(1) In de Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden het recht op gelijkheid en het recht op non-discriminatie erkend als essentiële waarden van de Unie⁶; de Unie heeft reeds verschillende richtlijnen inzake het verbod op discriminatie vastgesteld.

(2) Op grond van artikel 19, lid 1, VWEU kan de Raad, onverminderd de andere bepalingen van de Verdragen, binnen de grenzen van de door de Verdragen aan de Unie verleende bevoegdheden, met eenparigheid van stemmen, volgens een bijzondere wetgevingsprocedure, en na goedkeuring door het Europees Parlement, passende maatregelen nemen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid te bestrijden.

(3) In deze richtlijn worden minimumvoorschriften vastgesteld voor de werking van organen voor gelijke behandeling om hun doeltreffendheid te verbeteren en hun onafhankelijkheid te waarborgen, teneinde de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling, zoals dat voortvloeit uit de Richtlijnen 79/7/EEG⁷, 2000/43/EG⁸, 2000/78/EG⁹ en 2004/113/EG¹⁰ van de Raad, te versterken.

(4) Richtlijn 79/7/EEG verbiedt discriminatie op grond van geslacht op het gebied van de sociale zekerheid.

(5) Richtlijn 2000/43/EG verbiedt discriminatie op grond van ras of etnische afstamming.

(6) Richtlijn 2000/78/EG verbiedt discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid in arbeid, beroep en beroepsopleiding.

⁶ De artikelen 2 en 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), de artikelen 8 en 10 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en de artikelen 21, 23 en 26 van het Handvest.

⁷ Richtlijn 79/7/EEG van de Raad van 19 december 1978 betreffende de geleidelijke tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid (PB L 6 van 10.1.1979, blz. 24).

⁸ Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming (PB L 180 van 19.7.2000, blz. 22).

⁹ Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16).

¹⁰ Richtlijn 2004/113/EG van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten (PB L 373 van 21.12.2004, blz. 37).

(7) Richtlijn 2004/113/EG verbiedt discriminatie op grond van geslacht bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten.

(8) De Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG verplichten de lidstaten een of meer organen aan te wijzen voor de bevordering van de gelijke behandeling van alle personen, met inbegrip van de analyse, monitoring en ondersteuning van gelijke behandeling, zonder discriminatie op de gronden die onder de respectieve richtlijnen vallen (hierna "organen voor gelijke behandeling" genoemd). Op grond van die richtlijnen moeten de lidstaten waarborgen dat deze organen onder andere bevoegd zijn om onafhankelijke bijstand te verlenen aan slachtoffers, onafhankelijke enquêtes uit te voeren over discriminatie, onafhankelijke verslagen te publiceren en aanbevelingen te doen over elk onderwerp in verband met discriminatie.

(9) De Richtlijnen 2006/54/EG¹¹ en 2010/41/EU¹² van het Europees Parlement en de Raad voorzien ook in de aanwijzing van organen voor gelijke behandeling.

(10) Alle lidstaten hebben organen voor gelijke behandeling opgericht overeenkomstig de Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG. Er is een divers systeem van organen voor gelijke behandeling opgezet en er hebben zich een aantal goede praktijken ontwikkeld. Veel organen voor gelijke behandeling kampen met problemen, met name wat betreft de middelen, onafhankelijkheid en bevoegdheden die zij nodig hebben om hun taken uit te voeren. [...] ¹³

(11) De Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG laten de lidstaten een ruime beoordelingsmarge met betrekking tot de structuur en de werking van organen voor gelijke behandeling. Dit heeft geleid tot aanzienlijke verschillen tussen de organen voor gelijke behandeling in de verschillende lidstaten wat betreft hun mandaat, bevoegdheden, structuur, middelen en operationele werkwijze. Hierdoor verschilt de bescherming tegen discriminatie van lidstaat tot lidstaat.

¹¹ Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (PB L 204 van 26.7.2006, blz. 23).

¹² Richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad (PB L 180 van 15.7.2010, blz. 1).

¹³ De voetnoot is geschrapt.

(12) Hoewel de Richtlijnen 79/7/EEG en 2000/78/EG de lidstaten niet verplichten organen voor gelijke behandeling aan te wijzen voor de aangelegenheden die onder die richtlijnen vallen, zijn die organen daar op grond van de nationale wetgeving in de meeste lidstaten wel bevoegd voor. Dat is echter niet in alle lidstaten het geval, wat leidt tot verschillende niveaus van bescherming tegen discriminatie in de Unie met betrekking tot de aangelegenheden die onder die richtlijnen vallen.

(13) Om ervoor te zorgen dat organen voor gelijke behandeling doeltreffend kunnen bijdragen tot de handhaving van de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG door gelijke behandeling te bevorderen, discriminatie te voorkomen en bijstand te verlenen aan alle personen en groepen die in de Unie worden gediscrimineerd bij de toegang tot de rechter, moeten [...] minimumnormen voor de werking van die organen worden vastgesteld en moet hun mandaat worden uitgebreid tot de aangelegenheden die onder de Richtlijnen 79/7/EEG en 2000/78/EG vallen. De nieuwe normen [...] zijn gebaseerd op de lessen die zijn getrokken uit de toepassing van Aanbeveling 2018/951 van de Commissie¹⁴; zij bouwen voort op een aantal bepalingen daarvan en worden waar nodig aangevuld met nieuwe regels. Zij [...] bouwen ook voort op andere relevante instrumenten, zoals de algemene beleidsaanbeveling nr. 2¹⁵ over organen voor gelijke behandeling, die door de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid (ECRI) is aangenomen, en de Beginselen van Parijs¹⁶, die door de Verenigde Naties zijn aangenomen en van toepassing zijn op nationale mensenrechteninstellingen.

(14) In Richtlijn (EU).../... *[betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot schrapping van artikel 20 van Richtlijn 2006/54/EG en artikel 11 van Richtlijn 2010/41/EU]*¹⁷ zijn dezelfde minimumnormen voor de werking van organen voor gelijke behandeling vastgesteld wat betreft de aangelegenheden die onder de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU vallen.

¹⁴ Aanbeveling (EU) 2018/951 van de Commissie van 22 juni 2018 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling (PB L 167 van 4.7.2018, blz. 28).

¹⁵ Herziene algemene beleidsaanbeveling nr. 2 van de ECRI over organen voor gelijke behandeling ter bestrijding van racisme en onverdraagzaamheid op nationaal niveau, aangenomen op 13 juni 1997 en herzien op 7 december 2017.

¹⁶ Beginselen met betrekking tot de status van nationale instellingen, aangenomen bij resolutie 48/134 van de Algemene Vergadering van 20 december 1993.

¹⁷ COM(2022) 688.

(15) Deze richtlijn moet van toepassing zijn op het optreden van organen voor gelijke behandeling met betrekking tot de aangelegenheden die onder de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG vallen. De normen mogen alleen betrekking hebben op de werking van organen voor gelijke behandeling en mogen het materiële of personele toepassingsgebied van die richtlijnen niet uitbreiden.

(16) Bij het bevorderen van gelijke behandeling, het voorkomen van discriminatie en het bijstaan van slachtoffers van discriminatie moeten organen voor gelijke behandeling bijzondere aandacht besteden aan discriminatie op een aantal van de gronden die door de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG worden beschermd.

(16 bis) (nieuw) De lidstaten moeten een of meer organen aanwijzen om de in deze richtlijn vastgestelde bevoegdheden uit te oefenen. De lidstaten kunnen de bevoegdheden verdelen over verschillende organen voor gelijke behandeling, bijvoorbeeld door één orgaan te belasten met het voorkomen van discriminatie, het bevorderen van gelijke behandeling en het bijstaan van slachtoffers, en een ander met besluitvormingstaken.

(17)¹⁸ Organen voor gelijke behandeling kunnen hun rol alleen doeltreffend vervullen als zij volledig onafhankelijk kunnen optreden zonder enige invloed van buitenaf. Daartoe moeten de lidstaten [...] **een aantal maatregelen nemen [...]** die bijdragen tot de onafhankelijkheid van die organen. Organen voor gelijke behandeling die de in deze richtlijn vastgestelde bevoegdheden uitoefenen, mogen deel uitmaken van een ministerie of andere organisatorische entiteit, voor zover hun onafhankelijkheid is gewaarborgd. Bij de uitvoering van hun taken en de uitoefening van hun bevoegdheden moeten organen voor gelijke behandeling **vrij blijven van elke directe of indirecte invloed van buitenaf door geen instructies te vragen of te aanvaarden** van wie dan ook. Organen voor gelijke behandeling moeten hun eigen begroting en middelen kunnen beheren, onder meer door hun eigen personeel te selecteren en te beheren, en moeten **binnen het bestaande nationale rechtskader** zelf hun prioriteiten kunnen vaststellen. Personeelsleden die [...], al dan niet tijdelijk, **beslissingsbevoegdheid hebben** of een leidinggevende functie bekleden, bijvoorbeeld als hoofd, plaatsvervangend hoofd, of desgevallend, bestuurslid van het orgaan voor gelijke behandeling, moeten onafhankelijk zijn, over de voor hun functie vereiste kwalificaties beschikken en via een transparante procedure worden geselecteerd. **De transparantie van dit proces kan bijvoorbeeld worden gewaarborgd door vacatures openbaar te maken.**

¹⁸ Zie artikel 3.

(18)¹⁹ De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de interne structuur, **zoals de interne organisatie en processen**, van organen voor gelijke behandeling de onafhankelijke uitoefening van hun verschillende bevoegdheden mogelijk maakt. [...] Organen voor gelijke behandeling moeten onpartijdig optreden wanneer zij **een onderzoek verrichten** of een zaak beoordelen, met name wanneer zij over bindende beslissingsbevoegdheden beschikken.

(18 bis)²⁰ [...] Wanneer het orgaan voor gelijke behandeling deel uitmaakt van een orgaan met meerdere mandaten, zoals een ombudsdienst met een breder mandaat of een nationale mensenrechteninstelling, moet de interne structuur van dat orgaan met meerdere mandaten de doeltreffende uitoefening van het mandaat inzake gelijke behandeling waarborgen.

(19)²¹ **Via hun respectieve nationale begrotingsprocedures** moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de organen voor gelijke behandeling voldoende middelen krijgen; gekwalificeerd personeel, passende lokalen en infrastructuur zijn immers essentieel om al hun taken doeltreffend en binnen een redelijke termijn **of** binnen de in het nationale recht vastgestelde termijnen uit te voeren. [...]

(19a)²² Het is belangrijk dat de begrotingstoewijzing stabiel blijft, op meerjarenbasis wordt gepland en organen voor gelijke behandeling in staat stelt kosten te dekken die soms moeilijk te voorzien zijn, zoals [...] een toename van het aantal klachten, proceskosten en het gebruik van geautomatiseerde systemen. Het is van cruciaal belang aandacht te besteden aan de kansen en risico's die gepaard gaan met het gebruik van geautomatiseerde systemen, waaronder kunstmatige intelligentie. Organen voor gelijke behandeling moeten met name over gekwalificeerd personeel en technische middelen beschikken, zodat zij enerzijds geautomatiseerde systemen kunnen gebruiken voor hun werk en anderzijds kunnen beoordelen of die systemen aan de non-discriminatievoorschriften voldoen. Wanneer het orgaan voor gelijke behandeling deel uitmaakt van een orgaan met meerdere mandaten, moeten de middelen die nodig zijn om zijn mandaat inzake gelijke behandeling uit te voeren worden gewaarborgd.

¹⁹ Zie artikel 3.

²⁰ Zie artikel 3.

²¹ Zie artikel 4.

²² Opmerking: Overweging 19 is gesplitst in twee afzonderlijke overwegingen.

(20)

(21)²³ Organen voor gelijke behandeling spelen, samen met andere actoren, een belangrijke rol bij het voorkomen van discriminatie en het bevorderen van gelijkheid. Om de structurele aspecten van discriminatie aan te pakken en bij te dragen tot sociale verandering, moeten organen voor gelijke behandeling de bevoegdheid krijgen om activiteiten uit te voeren ter voorkoming van discriminatie **op grond van en op de gebieden die onder de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG vallen**, en om gelijke behandeling te bevorderen. Die activiteiten kunnen bestaan uit het delen van goede praktijken, positieve acties en het bevorderen van de integratie van gelijke behandeling bij publieke en private entiteiten, en het aanbieden van relevante opleiding, informatie, advies, begeleiding en ondersteuning aan die entiteiten. Het is ook essentieel dat organen voor gelijke behandeling communiceren met relevante belanghebbenden en deelnemen aan het publieke debat.

(22)²⁴ Naast preventie is ook het verlenen van bijstand aan **vermeende** slachtoffers van discriminatie een centrale taak van organen voor gelijke behandeling. Bijstand moet ook altijd gepaard gaan met het verstrekken van essentiële informatie aan klagers, onder meer over de vraag of de klacht zal worden afgesloten dan wel of er redenen zijn om ze verder te behandelen, **tenzij het om een anonieme klacht gaat**. De lidstaten **zijn verantwoordelijk voor** het vaststellen van de modaliteiten waaronder het orgaan voor gelijke behandeling klagers moet informeren, zoals het tijdschema van de procedure of procedurele waarborgen tegen repetitieve of oneigenlijke klachten.

(23) Om ervoor te zorgen dat alle vermeende slachtoffers een klacht kunnen indienen, moet het mogelijk zijn om op verschillende manieren een klacht in te dienen. [...] **Op grond van Aanbeveling 2018/951 van de Commissie**, moeten klachten [...] kunnen worden ingediend in een taal die de klager verkiest en die gebruikelijk is in de lidstaat waar het orgaan voor gelijke behandeling is gevestigd. Om een van de oorzaken van onderrapportage aan te pakken, namelijk angst voor represailles, moet de vermeende slachtoffers zoveel mogelijk vertrouwelijkheid worden geboden.

²³ Zie artikel 5.

²⁴ Zie artikel 6.

(24)²⁵ Om een snelle en betaalbare buitengerechtelijke beslechting van geschillen mogelijk te maken, moeten de lidstaten de partijen de mogelijkheid bieden om een beroep te doen op door het orgaan voor gelijke behandeling of een andere bestaande specifieke entiteit aangeboden alternatieve geschillenbeslechting. Indien die procedure zonder resultaat eindigt, of indien een van de partijen de uitkomst verwerpt, mag de partijen niet worden belet een gerechtelijke procedure in te leiden. De lidstaten moeten de modaliteiten van de procedure voor alternatieve geschillenbeslechting vaststellen overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

(25) Wanneer de organen voor gelijke behandeling vermoeden dat het in de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG of 2004/113/EG neergelegde beginsel van gelijke behandeling mogelijk wordt geschonden, moeten zij naar aanleiding van een klacht of op eigen initiatief **onderzoeken kunnen verrichten**.

(26) Bewijs is van cruciaal belang om te bepalen of er sprake is van discriminatie, maar is vaak niet in handen van het vermeende slachtoffer. Organen voor gelijke behandeling moeten daarom toegang hebben tot de informatie die nodig is **om te bepalen of er sprake is van** discriminatie [...] en kunnen samenwerken **met andere bevoegde instanties, waaronder desgevallend de** betrokken overheidsdiensten, zoals arbeids- of onderwijsinspecties, **en met de sociale partners**. De lidstaten moeten een passend kader vaststellen voor de uitoefening van deze bevoegdheid, in overeenstemming met de nationale regels en procedures.

(27) Op basis van het verzamelde bewijsmateriaal moeten organen voor gelijke behandeling de klager in kennis stellen van hun beoordeling. De lidstaten moeten de juridische **aard** [...] van die beoordeling bepalen, die een niet-bindend advies of een bindend [...] besluit kan inhouden. Beide moeten de motivering van de beoordeling vermelden en, indien nodig, maatregelen omvatten om vastgestelde inbreuken te verhelpen en nieuwe inbreuken te voorkomen, **rekening houdend met de uiteenlopende aard van de adviezen en besluiten**. Om de doeltreffendheid van de werkzaamheden van de organen voor gelijke behandeling te waarborgen, moeten de lidstaten passende maatregelen nemen voor de follow-up van adviezen en de handhaving van besluiten.

²⁵ Zie artikel 7.

(28)²⁶ Om hun werkzaamheden en het recht inzake gelijkheid te promoten, moeten organen voor gelijke behandeling **minstens** een samenvatting kunnen publiceren van die adviezen en besluiten die zij bijzonder relevant achten. [...]

(29) Organen voor gelijke behandeling moeten het recht hebben om op te treden in gerechtelijke procedures, teneinde bij te dragen tot het waarborgen van de eerbiediging van het beginsel van gelijke behandeling dat is neergelegd in de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG. [...] Nationale regels inzake de ontvankelijkheid van vorderingen, [...], en met name voorwaarden inzake rechtmatig belang, mogen niet zodanig worden toegepast dat afbreuk **kan worden** gedaan aan de doeltreffendheid van het recht van de organen voor gelijke behandeling om op te treden. De bevoegdheden **om onderzoeken te verrichten en beslissingen te nemen** en het recht om op te treden in gerechtelijke procedures die door deze richtlijn aan organen voor gelijke behandeling worden verleend, zullen de praktische uitvoering van de huidige bepalingen van de Richtlijnen 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG inzake de bewijslast en de verdediging van rechten vergemakkelijken. Onder de in deze richtlijn vastgestelde voorwaarden kunnen organen voor gelijke behandeling feiten vaststellen die directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden, waardoor wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 8 van Richtlijn 2000/43/EG, artikel 10 van Richtlijn 2000/78/EG en artikel 9 van Richtlijn 2004/113/EG. Hun steun zal daarom de toegang tot de rechter voor slachtoffers vergemakkelijken.

(30) [...] Organen voor gelijke behandeling **mogen, mits slachtoffers daarmee instemmen**, namens of ter ondersteuning van slachtoffers optreden, waardoor deze toegang kunnen krijgen tot de rechter in gevallen waarin procedurele en financiële belemmeringen of angst voor victimisatie hen vaak afschrikken. [...] Organen voor gelijke behandeling **mogen ook** de zaken selecteren die zij voor de nationale rechter willen brengen en waarmee zij willen bijdragen tot de juiste interpretatie en toepassing van de wetgeving inzake gelijke behandeling.

²⁶ Zie artikel 8a.

(31)²⁷ Sommige gevallen van discriminatie zijn moeilijk te bestrijden omdat er geen klager is die de zaak zelf voor de rechter brengt. In zijn arrest in zaak C-54/07 (Feryn)²⁸, die door een orgaan voor gelijke behandeling in eigen naam aanhangig was gemaakt, heeft het Hof van Justitie bevestigd dat discriminatie ook zonder een geïdentificeerd slachtoffer kan worden vastgesteld. [...] Organen voor gelijke behandeling kunnen in bepaalde gevallen van discriminatie in eigen naam optreden om het algemeen belang te verdedigen. **De lidstaten kunnen, overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk, bepalen dat voor dergelijke gevallen van discriminatie een geïdentificeerde persoon of entiteit als verweerder vereist is.** Dergelijke gevallen van discriminatie kunnen door het orgaan voor gelijke behandeling worden geselecteerd, bijvoorbeeld omdat ze vaak voorkomen of op basis van de ernst ervan, of omdat er behoefte is aan juridische verduidelijking, waarbij elk van deze redenen kan impliceren dat de discriminatie structureel of systematisch van aard is.

(32)²⁹ Organen voor gelijke behandeling moeten ook opmerkingen kunnen indienen bij de rechtbanken, [...] **bijvoorbeeld door hun deskundig advies te verstrekken, overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk.**

(33)

(34) Om de eerbiediging van de rechten van het individu te waarborgen, moeten de lidstaten de bevoegdheden van organen voor gelijke behandeling flankeren met passende procedurele waarborgen, zodat essentiële beginselen zoals het recht op verdediging, het recht op rechterlijke toetsing **van bindende besluiten** en het recht op vertrouwelijkheid naar behoren worden beschermd. Zo is het bieden van vertrouwelijkheid aan getuigen en klokkenluiders een belangrijke manier om het melden van gevallen van discriminatie aan te moedigen.

(35) De bepalingen inzake het recht van organen voor gelijke behandeling om in gerechtelijke procedures op te treden, doen geen afbreuk aan de rechten van slachtoffers, noch van verenigingen, organisaties of andere rechtspersonen die de rechten van slachtoffers handhaven en die er overeenkomstig de in hun nationale recht vastgestelde criteria een rechtmatig belang bij hebben om te waarborgen dat de Richtlijnen 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG worden nageleefd, zoals bepaald in die richtlijnen, **ook indien zij gerechtelijke en/of administratieve procedures hebben ingeleid.**

²⁷ Zie artikel 9.

²⁸ Arrest van 10 juli 2008 in zaak-Feryn (C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397).

²⁹ Zie artikel 9.

(36) De doeltreffendheid van het werk van organen voor gelijke behandeling hangt ook af van de volledige toegang tot hun diensten voor groepen die het risico lopen gediscrimineerd te worden. Uit een enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten³⁰ blijkt dat 71 % van de leden van etnische of immigrantenminderheden niet op de hoogte was van het bestaan van enige organisatie die steun of advies verleent aan slachtoffers van discriminatie. Een belangrijke stap om deze toegang te ondersteunen is dat de lidstaten ervoor zorgen dat mensen hun rechten kennen en op de hoogte zijn van het bestaan van en van de diensten die worden aangeboden door organen voor gelijke behandeling. Dit is met name van belang voor kansarme groepen en groepen wier toegang tot die informatie kan worden belemmerd, bijvoorbeeld door hun economische status, handicap, mate van geletterdheid of gebrek aan toegang tot online-instrumenten.

(37) Iedereen moet op voet van gelijkheid toegang hebben tot de diensten en publicaties van organen voor gelijke behandeling. Daartoe moeten mogelijke belemmeringen voor de toegang tot de diensten van organen voor gelijke behandeling worden geïdentificeerd en aangepakt. De diensten moeten gratis zijn voor klagers. De lidstaten moeten er, **zonder afbreuk te doen aan de autonomie van de regionale en lokale autoriteiten**, ook voor zorgen dat de diensten van organen voor gelijke behandeling beschikbaar zijn voor alle potentiële slachtoffers op hun hele grondgebied, bijvoorbeeld door de oprichting van lokale kantoren, met inbegrip van mobiele kantoren, **door het gebruik van communicatiemiddelen**, **door** de organisatie van lokale campagnes, **door** samenwerking met lokale afgevaardigden of maatschappelijke organisaties of via gecontracteerde dienstverleners.

³⁰ EU-MIDIS II-enquête van het FRA.

(38) [...] **Om** de toegang van personen met een handicap tot alle diensten en activiteiten van organen voor gelijke behandeling te waarborgen, is het noodzakelijk te zorgen voor toegankelijkheid, overeenkomstig [...] Richtlijn (EU) 2019/882³¹ **en het op 13 december 2006 aangenomen Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (VN-VRPH), en te zorgen voor redelijke aanpassingen in overeenstemming met het VN-VRPH. Derhalve moeten** organen voor gelijke behandeling [...] zorgen voor fysieke en digitale³² toegankelijkheid door de belemmeringen te voorkomen en weg te nemen waarmee personen met een handicap kunnen worden geconfronteerd bij de toegang tot hun diensten en informatie, en moeten zij voorzien in redelijke aanpassingen, waarbij in een specifiek geval de nodige en passende wijzigingen en aanpassingen worden aangebracht.

(39) Organen voor gelijke behandeling in staat stellen regelmatig en op lange termijn op verschillende niveaus hun activiteiten te coördineren en samen te werken, is van cruciaal belang voor wederzijds leren, samenhang en consistentie, en kan het bereik en de impact van hun werkzaamheden vergroten. Organen voor gelijke behandeling moeten met name samenwerken met andere organen voor gelijke behandeling in dezelfde lidstaat en in andere lidstaten [...] en met publieke en private entiteiten op lokaal, regionaal, nationaal, Unie- en internationaal niveau, zoals **netwerken van organen voor gelijke behandeling op EU-niveau**, maatschappelijke organisaties, gegevensbeschermingsautoriteiten, sociale partners, arbeids- en onderwijsinspecties, rechtshandavingsinstanties, instanties die op nationaal niveau verantwoordelijk zijn voor de verdediging van de mensenrechten, **nationale bureaus voor de statistiek**, autoriteiten die middelen van de Unie beheren, nationale Roma-contactpunten, consumentenorganen en nationale onafhankelijke mechanismen voor de bevordering, bescherming en monitoring van het VN-VRPH.

³¹ **Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70).**

³² Zie Richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties (PB L 327 van 2.12.2016, blz. 1) en het bijbehorende uitvoeringsbesluit.

(40) Organen voor gelijke behandeling kunnen hun rol als deskundigen op het gebied van gelijke behandeling niet ten volle vervullen als zij tijdens het beleidsvormingsproces niet tijdig genoeg worden geraadpleegd over aangelegenheden die verband houden met de rechten en plichten die voortvloeien uit de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG. Daarom moeten de lidstaten transparante procedures vaststellen om ervoor te zorgen dat de raadpleging tijdig plaatsvindt [...] **en moeten zij organen voor gelijke behandeling ook in staat stellen om, indien zij dat nodig achten, aanbevelingen te doen en deze tijdig bekend te maken, zodat zij in aanmerking kunnen worden genomen.**

(41) Gegevens over gelijkheid zijn essentieel om bewustwording te creëren, mensen te sensibiliseren, discriminatie te kwantificeren, trends zichtbaar te maken, het bestaan van discriminatie te staven, de uitvoering van gelijkheidswetgeving te evalueren, de noodzaak van positieve actie aan te tonen en bij te dragen tot de feitelijke onderbouwing van de beleidsvorming³³. Organen voor gelijke behandeling hebben een rol te spelen bij de ontwikkeling van relevante gegevens over gelijkheid voor die doeleinden, bijvoorbeeld door rondetafelgesprekken te organiseren met alle relevante entiteiten. Zij moeten ook gegevens over hun eigen activiteiten verzamelen en analyseren of enquêtes uitvoeren en moeten toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van statistische informatie met betrekking tot de aangelegenheden die hun zijn toevertrouwd krachtens de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG. Die statistische informatie mag geen persoonsgegevens bevatten.

(42) Naast de publicatie van een jaarverslag over hun activiteiten [...] moeten organen voor gelijke behandeling regelmatig een verslag publiceren met een algemene beoordeling van de situatie in de lidstaten met betrekking tot de discriminatie die onder hun mandaat valt, **evenals andere verslagen betreffende discriminatie.** [...]

³³ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van Richtlijn 2000/43/EG van de Raad houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming ("richtlijn rassengelijkheid") en Richtlijn 2000/78/EG van de Raad tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep ("richtlijn gelijke behandeling in arbeid en beroep") SWD(2021) 63 final.

(43) Om hun toekomstvisie en de doelstellingen van hun organisatie te bepalen, moeten organen voor gelijke behandeling een werkprogramma vaststellen. Dit moet ze in staat stellen de samenhang van hun verschillende werkterreinen in de loop van de tijd te waarborgen en systemische kwesties van discriminatie die onder hun mandaat vallen, aan te pakken als onderdeel van een langetermijnnactieplan.

(44)³⁴ Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van de verslagleggingsverplichtingen van de lidstaten uit hoofde van artikel 16, lid 2, met betrekking tot de werking van uit hoofde van deze richtlijn aangewezen organen voor gelijke behandeling, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend om een lijst van relevante indicatoren op te stellen op basis waarvan gegevens moeten worden verzameld. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad³⁵. [...]

(45) Deze richtlijn stelt minimumvoorschriften vast en laat de lidstaten daarmee de keuze gunstiger bepalingen aan te nemen of te handhaven. De uitvoering van deze richtlijn mag niet als rechtvaardiging dienen voor enigerlei verlaging van het in de lidstaten reeds bestaande beschermingsniveau.

(46) Deze richtlijn bouwt voort op de voorschriften van de Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG door strengere normen voor de werking van organen voor gelijke behandeling in te voeren. Eerdere bepalingen over organen voor gelijke behandeling in artikel 13 van Richtlijn 2000/43/EG en artikel 12 van Richtlijn 2004/113/EG moeten daarom worden geschrapt.

³⁴ Zie artikel 16.

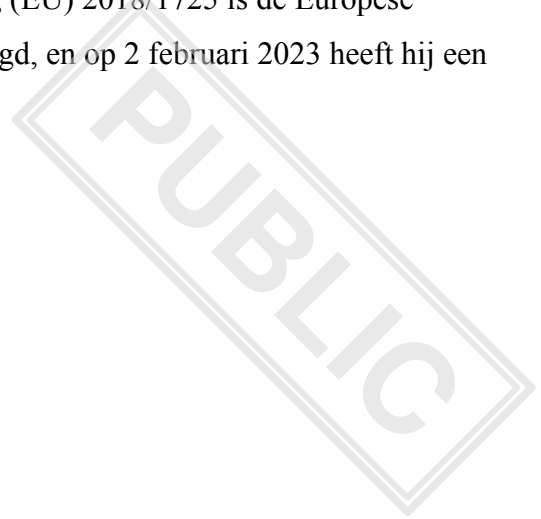
³⁵ **Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).**

(47) Deze richtlijn heeft tot doel ervoor te zorgen dat organen voor gelijke behandeling volgens minimumnormen functioneren, teneinde hun doeltreffendheid te verbeteren en hun onafhankelijkheid te waarborgen, **en zo** de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling te versterken. Aangezien de doelstelling van deze richtlijn niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve op het niveau van de Unie moet worden gerealiseerd, kan de Unie maatregelen nemen overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn, die beperkt blijft tot het vaststellen van minimumnormen, niet verder dan nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.

(48) De verwerking van persoonsgegevens door organen voor gelijke behandeling in het kader van deze richtlijn dient te geschieden met volledige inachtneming van Verordening (EU) 2016/679. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de taken van organen voor gelijke behandeling duidelijk bij wet zijn vastgelegd, overeenkomstig artikel 6, lid 1, punt e), van Verordening (EU) 2016/679, gelezen in samenhang met artikel 6, leden 2 en 3, van die verordening. Organen voor gelijke behandeling mogen persoonsgegevens alleen verwerken voor zover dat nodig is voor het vervullen van hun taken uit hoofde van deze richtlijn, die gericht is op de handhaving van de grondrechten en verplichtingen die voortvloeien uit de Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG. Personen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, moeten worden geïnformeerd over hun rechten als betrokkenen, met inbegrip van de rechtsmiddelen waarover zij op nationaal niveau beschikken.

(49) Wanneer voor de vervulling van de taken van organen voor gelijke behandeling **de** in de in artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679 bedoelde bijzondere categorieën persoonsgegevens moeten worden verwerkt, moeten de lidstaten er ook voor zorgen dat het nationale recht de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens eerbiedigt en passende en specifieke maatregelen treft ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkene, overeenkomstig artikel 9, lid 2, punt g), van Verordening (EU) 2016/679. Dergelijke waarborgen moeten bijvoorbeeld interne beleidslijnen en maatregelen omvatten om ervoor te zorgen dat gegevens tot een minimum worden beperkt, onder meer door, waar mogelijk, persoonsgegevens te anonimiseren; pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens toe te passen; ongeoorloofde toegang tot en doorgifte van persoonsgegevens te voorkomen; en ervoor te zorgen dat persoonsgegevens niet langer worden verwerkt dan nodig is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

(50) Overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 is de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming geraadpleegd, en op 2 februari 2023 heeft hij een advies uitgebracht.

Artikel 1

Doel, onderwerp en toepassingsgebied

1. In deze richtlijn worden minimumvoorschriften vastgesteld voor de werking van organen voor gelijke behandeling om hun doeltreffendheid te verbeteren en hun onafhankelijkheid te waarborgen, teneinde de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling zoals dat voortvloeit uit de **Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**, te versterken.
2. De verplichtingen van de lidstaten en de taken van organen voor gelijke behandeling uit hoofde van deze richtlijn hebben betrekking op de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de **Richtlijnen 79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**.

Artikel 2

Aanwijzing van organen voor gelijke behandeling

1. De lidstaten wijzen een of meer organen (hierna "organen voor gelijke behandeling" genoemd) aan om de in deze richtlijn vastgestelde bevoegdheden uit te oefenen.
2. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van arbeidsinspecties of andere [...] **inspectiediensten, noch** van de sociale partners.

Artikel 3

Onafhankelijkheid

1. De lidstaten nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat de organen voor gelijke behandeling bij de uitvoering van hun taken en de uitoefening van hun bevoegdheden onafhankelijk en vrij van invloed van buitenaf zijn, met name wat betreft hun interne structuur, verantwoordingsplicht, begroting, personeel en organisatorische aangelegenheden.

De lidstaten voorzien in transparante procedures voor de selectie, de benoeming, de beëindiging van het dienstverband en mogelijke belangenconflicten van het personeel van organen voor gelijke behandeling dat een **besluitvormende of** leidinggevende functie bekleedt en, indien van toepassing, van leden van de raad van bestuur, teneinde hun bekwaamheid en onafhankelijkheid te waarborgen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat [...] organen voor gelijke behandeling **een interne structuur instellen die** de onafhankelijke en, in voorkomend geval, onpartijdige uitoefening van hun bevoegdheden **waarborgt**.
3. De lidstaten zorgen ervoor dat [...] de interne structuur van organen met meerdere mandaten de doeltreffende uitoefening van het mandaat inzake gelijke behandeling **waarborgt**.

Artikel 4

Middelen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat elk orgaan voor gelijke behandeling over de nodige personele, technische en financiële middelen beschikt om doeltreffend zijn taken uit te voeren en zijn bevoegdheden uit te oefenen, ten aanzien van de gronden en gebieden die onder de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG** vallen.

2. Wanneer organen voor gelijke behandeling deel uitmaken van een orgaan dat met meerdere mandaten is belast, is lid 1 specifiek van toepassing op het mandaat inzake gelijke behandeling en de ondersteunende personeelsleden en systemen.

Artikel 5

Preventie, bevordering en bewustmaking

1. De lidstaten stellen passende maatregelen, zoals strategieën, vast om de bevolking op hun gehele grondgebied bewuster te maken van de rechten uit hoofde van de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG** en van het bestaan van organen voor gelijke behandeling en hun diensten, met bijzondere aandacht voor personen en groepen die het risico lopen gediscrimineerd te worden.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling bevoegd zijn om activiteiten uit te voeren ter voorkoming van discriminatie en ter bevordering van gelijke behandeling.
3. De lidstaten en organen voor gelijke behandeling dienen voor elke doelgroep passende communicatiemiddelen en -formaten in aanmerking te nemen. Zij richten zich vooral op groepen wier toegang tot informatie kan worden belemmerd, bijvoorbeeld door hun economische status, leeftijd, handicap, mate van geletterdheid, nationaliteit, verblijfsstatus of gebrek aan toegang tot online-instrumenten.

Artikel 6

Bijstand aan slachtoffers

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling vermeende slachtoffers bijstand kunnen verlenen zoals uiteengezet in de leden 2, 3 en 4.
2. De organen voor gelijke behandeling kunnen klachten over discriminatie ontvangen.

3. De organen voor gelijke behandeling verlenen bijstand aan vermeende slachtoffers, in eerste instantie door hen te informeren over het rechtskader, met inbegrip van op hun specifieke situatie gericht advies, over de door het orgaan voor gelijke behandeling aangeboden diensten en daarmee verband houdende procedurele aspecten, alsook over de beschikbare rechtsmiddelen, met inbegrip van de mogelijkheid om een zaak voor de rechter te brengen.

De organen voor gelijke behandeling informeren vermeende slachtoffers ook over de toepasselijke vertrouwelijkheidsregels, over de bescherming van persoonsgegevens en over de mogelijkheden om psychologische of andere vormen van relevante ondersteuning te krijgen van andere organen of organisaties.

4. De organen voor gelijke behandeling stellen de klagers binnen een redelijke termijn in kennis van het feit of de klacht zal worden afgesloten dan wel of er redenen zijn om deze verder te behandelen.

Artikel 7

Alternatieve geschillenbeslechting

De organen voor gelijke behandeling kunnen de partijen de mogelijkheid bieden hun geschil via een alternatief beslechttingsmechanisme op te lossen. Die procedure kan worden geleid door het orgaan voor gelijke behandeling zelf of door een andere bevoegde entiteit overeenkomstig het nationale recht en de nationale **praktijk**, in welk geval het orgaan voor gelijke behandeling opmerkingen kan indienen bij die entiteit. Indien een dergelijke procedure zonder besluit wordt beëindigd, doet dit geen afbreuk aan het recht om in rechte op te treden.

Artikel 8

Onderzoeken

1. De lidstaten zorgen ervoor dat organen voor gelijke behandeling de bevoegdheid hebben om, naar aanleiding van een klacht of op eigen initiatief, **te onderzoeken of er sprake is** van een schending van het beginsel van gelijke behandeling dat is neergelegd in de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**.

2. De lidstaten voorzien in een [...] **onderzoekskader** dat de organen voor gelijke behandeling in staat stelt feitenonderzoek te verrichten. Dat kader biedt de organen voor gelijke behandeling met name effectieve rechten op toegang tot informatie en documenten die nodig zijn om vast te stellen of er sprake is van discriminatie. Het voorziet ook in passende mechanismen voor de organen voor gelijke behandeling om daartoe samen te werken met relevante overheidsinstanties.
3. De lidstaten kunnen overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk ook een andere bevoegde instantie met de in de leden 1 en 2 bedoelde [...] bevoegdheden toevertrouwen. **Indien** een dergelijke bevoegde instantie **haar onderzoek heeft afgerond, verstrekt zij het orgaan voor gelijke behandeling, op zijn verzoek, informatie over de resultaten daarvan. [...]**

Artikel 8a

Adviezen en besluiten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling gemachtigd zijn hun beoordeling van de zaak met bewijsstukken te staven, met inbegrip van de vaststelling van de feiten en een gemotiveerde conclusie over het bestaan van discriminatie. De lidstaten bepalen of dit moet gebeuren door middel van niet-bindende adviezen of door middel van bindende [...] besluiten.
2. In voorkomend geval omvatten niet-bindende adviezen en bindende besluiten specifieke maatregelen om vastgestelde inbreuken te verhelpen en nieuwe inbreuken te voorkomen. De lidstaten stellen passende mechanismen vast voor **de** follow-up van niet-bindende adviezen, zoals feedbackverplichtingen, en voor **de** handhaving van bindende besluiten.
3. De organen voor gelijke behandeling publiceren **ten minste** de samenvattingen van die adviezen en besluiten die zij bijzonder relevant achten. [...]

Procesvoering

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling het recht hebben om overeenkomstig de leden 2 tot en met 5 op te treden in gerechtelijke procedures in **burgerlijke of bestuursrechtelijke** zaken die verband houden met de uitvoering van het beginsel van gelijke behandeling vervat in de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**, **overeenkomstig** het nationale recht en de nationale praktijk inzake de ontvankelijkheid van vorderingen.
2. Het recht van het orgaan voor gelijke behandeling om in gerechtelijke procedures op te treden omvat:
 - (a) het recht om op te treden als partij in een procedure betreffende de handhaving of rechterlijke toetsing van [...] krachtens artikel 8a genomen bindende besluiten; evenals
 - (b) het recht om overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk bij de rechtbank opmerkingen in te dienen.
- 2a. Het recht van het orgaan voor gelijke behandeling om in gerechtelijke procedures op te treden omvat ook ten minste een van de volgende:
 - (a) het recht om, **met hun instemming**, namens [...] een of meer slachtoffers een procedure in te leiden; of,
 - (aa) **het recht om met hun instemming deel te nemen aan de procedure ter ondersteuning van een of meer slachtoffers.**
3. **De lidstaten kunnen bepalen dat het orgaan voor gelijke behandeling het recht heeft om in eigen naam een gerechtelijke procedure in te leiden, om het algemeen belang te verdedigen. [...]**

4.

5. De lidstaten kunnen bepalen dat er geen **onderzoeken** uit hoofde van artikel 8, lid 2, en artikel 8a worden ingesteld of voortgezet zolang een gerechtelijke procedure over dezelfde zaak aanhangig is.

Artikel 10

Procedurele waarborgen

De lidstaten zorgen ervoor dat in de in de artikelen 6, 7, 8, 8a en 9 bedoelde procedures de rechten van verdediging van de betrokken natuurlijke en rechtspersonen worden beschermd. De in artikel 8a bedoelde **bindende** besluiten kunnen door de rechter worden getoetst overeenkomstig het nationale recht.

Artikel 11

Gelijke toegang

1. De lidstaten waarborgen dat iedereen op voet van gelijkheid toegang heeft tot de diensten en publicaties van organen voor gelijke behandeling.
- 1a. De organen voor gelijke behandeling **waarborgen** dat er geen belemmeringen zijn voor **het** indienen van klachten, bijvoorbeeld door klachten mondeling, schriftelijk en online te kunnen ontvangen.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling, op hun gehele grondgebied – ook in landelijke en afgelegen gebieden – hun diensten kosteloos aan klagers verlenen.

Artikel 11a

Toegankelijkheid en redelijke aanpassingen ten behoeve van personen met een handicap

De lidstaten zorgen voor toegankelijkheid en voorzien in redelijke aanpassingen voor personen met een handicap teneinde hun gelijke toegang tot alle diensten en activiteiten van organen voor gelijke behandeling te waarborgen, met inbegrip van bijstand aan slachtoffers, klachtenbehandeling, alternatieve geschillenbeslechting, informatie en publicaties, en preventie-, bevorderings- en bewustmakingsactiviteiten.

Artikel 12

Samenwerking

De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling over passende mechanismen beschikken om, in het kader van hun respectieve bevoegdheden, samen te werken met andere organen voor gelijke behandeling binnen dezelfde lidstaat en met relevante publieke en private entiteiten, waaronder arbeidsinspecties, de sociale partners, en maatschappelijke organisaties, op nationaal, regionaal en lokaal niveau, alsook in andere lidstaten en op Unie- en internationaal niveau.

Artikel 13

Raadpleging

De lidstaten voeren procedures in om ervoor te zorgen dat de regering en desbetreffende overheidsinstellingen organen voor gelijke behandeling raadplegen over wetgeving, beleid, procedures, programma's en praktijken met betrekking tot de rechten en plichten die voortvloeien uit de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**.

Zij zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling het recht hebben om aanbevelingen te doen over deze aangelegenheden, deze te publiceren en follow-up te vragen met betrekking tot hun aanbevelingen.

Gegevensverzameling en toegang tot gegevens over gelijkheid

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling gegevens over hun activiteiten verzamelen met het oog op de opstelling van de in artikel 15, punten b) en c), bedoelde verslagen.
2. De verzamelde gegevens worden uitgesplitst naar **de** gronden en gebieden die onder de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG** vallen, en volgens de in artikel 16 genoemde indicatoren. De verzamelde persoonsgegevens worden geanonimiseerd **of**, indien **dat** niet mogelijk **is**, gepseudonimiseerd.
3. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling, overeenkomstig het nationale recht, toegang hebben tot statistische gegevens met betrekking tot de rechten en plichten die voortvloeien uit de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG**, indien zij dergelijke statistische gegevens noodzakelijk achten voor een algemene beoordeling van de situatie met betrekking tot discriminatie in de lidstaat en voor het opstellen van de in artikel 15, punt c), bedoelde verslagen.
4. De lidstaten staan de organen voor gelijke behandeling toe om aan publieke en private entiteiten, waaronder overheidsinstanties, **de sociale partners**, bedrijven en maatschappelijke organisaties aanbevelingen te doen over het soort gegevens dat met betrekking tot de rechten en plichten die voortvloeien uit de Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG** moet worden verzameld. De lidstaten kunnen de organen voor gelijke behandeling ook toestaan een coördinerende rol te spelen bij het verzamelen van gegevens over gelijkheid.
5. De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling onafhankelijke enquêtes over discriminatie kunnen uitvoeren.

Artikel 15

Verslagen en strategische planning

De lidstaten zorgen ervoor dat de organen voor gelijke behandeling:

- (a) een werkprogramma goedkeuren waarin hun prioriteiten en toekomstige activiteiten worden uiteengezet;
- (b) een jaarlijks activiteitenverslag opstellen en ter beschikking stellen van het publiek, met inbegrip van hun jaarlijkse begroting en hun verslaglegging over personeel en financiën;
- (c) ten minste om de vier jaar een of meer verslagen met aanbevelingen publiceren over de stand van zaken op het gebied van gelijke behandeling en discriminatie, met inbegrip van mogelijke structurele problemen, in hun lidstaat.

Artikel 16

Toezicht en verslaglegging

1. **Uiterlijk [24 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]** stelt de Commissie door middel van een uitvoeringshandeling een lijst op van gemeenschappelijke indicatoren voor de werking van de krachtens deze richtlijn aangewezen organen voor gelijke behandeling. Bij het opstellen van de indicatoren kan de Commissie advies inwinnen bij het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, het Europees Instituut voor gendergelijkheid en bij netwerken van organen voor gelijke behandeling op EU-niveau. De indicatoren hebben betrekking op de middelen, de onafhankelijke werking [...] en de doeltreffendheid van organen voor gelijke behandeling, alsook op ontwikkelingen in hun mandaat, bevoegdheden of structuur, waarbij de vergelijkbaarheid, objectiviteit en betrouwbaarheid van de op nationaal niveau verzamelde gegevens worden gewaarborgd.

De uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de in artikel 18a, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

2. Uiterlijk [zeven jaar na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn], en vervolgens om de vijf jaar, verstrekken de lidstaten de Commissie alle relevante informatie over de toepassing van deze richtlijn, met inbegrip van gegevens over de werking van organen voor gelijke behandeling, met name rekening houdend met de verslagen die de organen voor gelijke behandeling uit hoofde van artikel 15, punten b) en c), hebben opgesteld.
3. De Commissie stelt een verslag op over de toepassing en de praktische effecten van deze richtlijn op basis van de in lid 2 bedoelde informatie en aanvullende relevante gegevens die op nationaal en Unieniveau, met name bij **netwerken van organen voor gelijke behandeling op EU-niveau en andere** belanghebbenden, door het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten en het Europees Instituut voor gendergelijkheid zijn verzameld.

Artikel 17

Minimumvereisten

1. De lidstaten mogen bepalingen invoeren of handhaven die gunstiger zijn dan de minimumvereisten van deze richtlijn.
2. De uitvoering van deze richtlijn vormt onder geen beding een reden voor de verlaging van het in de lidstaten reeds bestaande niveau van bescherming tegen discriminatie [...] op de door [...] Richtlijnen **79/7/EEG, 2000/43/EG, 2000/78/EG en 2004/113/EG** bestreken terreinen.

Artikel 18

Verwerking van persoonsgegevens

1. De lidstaten zorgen ervoor dat organen voor gelijke behandeling alleen persoonsgegevens mogen verzamelen en verwerken indien dit noodzakelijk is voor de vervulling van een taak uit hoofde van deze richtlijn.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat wanneer organen voor gelijke behandeling de in artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679 bedoelde bijzondere categorieën persoonsgegevens verwerken, passende en specifieke maatregelen worden getroffen om de grondrechten en de belangen van de betrokkene te beschermen.

Artikel 18a

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 19

Gewijzigde artikelen in Richtlijn 2000/43/EG en Richtlijn 2004/113/EG

Artikel 13 van Richtlijn 2000/43/EG en artikel 12 van Richtlijn 2004/113/EG worden geschrapt. Verwijzingen naar de in die artikelen bedoelde organen voor de bevordering van gelijke behandeling gelden als verwijzingen naar de in artikel 2 van deze richtlijn bedoelde organen voor gelijke behandeling.

Artikel 20

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk [24 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 21

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 19 is van toepassing met ingang van [*de in artikel 20, lid 1, bedoelde datum*].

Artikel 22

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
